TétékásNyúz

XLVII. félévfolyam 6. szám
2013. október 16.

http://issuu.com/tetekas_nyuz
http://nyuz.elte.hu

Újságíróklub

Regisztráció: ttkhok.elte.hu/ujsagiro-klub-jelentkezes

Időpont: október 24. 17:00

Helyszín: ELTE TTK, Északi Tömb 0.81-es terem

Moderátor: Boldizsár Márton, a Tétékás Nyúz volt főszerkesztője

comment:com

Szabó Zoltán

A comment:com blog és az index 2 vezető szerkesztője, az index.hu tartalomfejlesztési vezetője.

Fiantok Dániel

Az index.hu videós újságírója, a Bakancslista sorozat egyik szerkesztője.

BAKANCSLISTA

Mesterházi Dávid

Az index.hu kiadványmenedzsere, az Attraktor egyik szerkesztője.

ATTRAKTOR
EZT NE PRÓBÁLJA OTTHON! KOMOLYAN.

Áll a Bál?
Elnöki beszámoló
4. oldal
Ösztöndíjak
5-6. oldal
Diákigazolvány-érvényesítés
6. oldal

elte TTKHÖK

A nanorészecskéktől a városi porig

Az ELTE TTK Kémiai Intézetében 2013. október 17-én adják át a Budapest Aeroszol Kutató és Oktató Platformot (Budapest platform for Aerosol Research and Training, BpART). Az új levegőkörnyezeti mérőplatform főbb céljai a levegőkörnyezeti kutatások elősegítése, a hazai és nemzetközi interdiszciplináris tudományos együttműködés ösztönzése, a végzős egyetemi hallgatók kutatómunkába történő fokozottabb bevonása, illetve a doktoranduszok lehetőségeinek bővítése.

Forrás: http://www.elte.hu

Habilitációs okleveleket nyújtott át az ELTE rektora

2013. október 9-én húsz oktató vehette át habilitációs oklevelét Mezey Barnától, az ELTE rektorától, az Egyetem Tanári Klubjában rendezett ünnepségen. A habilitáció az egyetlen olyan tudományos fokozat, amely az oktatói minőséget is értékeli.

Mezey Barna beszédében kiemelte, hogy a habilitált oktatók saját tudományáguk területén széleskörű áttekintéssel és korszerű tudományos szakismerettel rendelkeznek, és örömét fejezte ki, hogy az ELTE oktatói fontosnak tartják a fokozat megszerzését.

A habilitációs eljárás során a jelöltek oktatói és előadói képességeikről magyar és idegen nyelven is tanúbizonyságot tesznek, a kari és egyetemi habilitációs bizottságok publikációikat, konferencia-előadásaikat és nemzetközi kapcsolataikat is értékelik.

2013. október 9-én habilitációs oklevelet vett át:

Barna Ildikó, szociológiai tudományok (ELTE)
Benő Attila, nyelvtudományok (Babaes-Bolyai/ELTE)
Bolonyai Gábor, irodalomtudományok (ELTE)
Bui Minh Phong, informatikai tudományok (ELTE)
Cristian Réka Mónika, irodalomtudományok (SZTE)
Darida Veronika, filozófiai tudományok (ELTE)
Fridli Sándor, informatikai tudományok (ELTE)
Fuglinszky Ádám Márton, állam- és jogtudományok (ELTE)
Géra Eleonóra Erzsébet, történelemtudományok (ELTE)
Imre Zoltán, irodalomtudományok (ELTE)
Kériné Borsodi Andrea, biológiai tudományok (ELTE)
Kollár Katalin, pszichológiai tudományok (ELTE)
Mészáros Róbert, földtudományok (ELTE)
Móga János, földtudományok (ELTE)
Molnár Géza, történelemtudományok (ELTE)
Papp Richárd, szociológiai tudományok (ELTE)
Réti Mária, állam- és jogtudományok (ELTE)
Szilágyi Zsófia, irodalomtudományok (MTA/ELTE)
Takács-Sánta András, szociológiai tudományok (ELTE)
Weidinger Tamás, földtudományok (ELTE)

Forrás: *http://www.elte.hu*

A nanorészecskéktől a városi porig

Az ELTE TTK Kémiai Intézetében 2013. október 17-én adják át a Budapest Aeroszol Kutató és Oktató Platformot (Budapest platform for Aerosol Research and Training, BpART). Az új levegőkörnyezeti mérőplatform főbb céljai a levegőkörnyezeti kutatások elősegítése, a hazai és nemzetközi interdiszciplináris tudományos együttműködés ösztönzése, a végzős egyetemi hallgatók kutatómunkába történő fokozottabb bevonása, illetve a doktoranduszok lehetőségeinek bővítése.

Egy kattintásra az állástól!

Idén is lesz Virtuális Állásbörze az ELTE Karrierközpont szervezésében: az online standok 2013. október 15–17. között várják az álláskeresőket.

A részvétel nem kötött sem helyhez, sem időhöz: a virtuális állásbörze elfér egy laptopon is. A hagyományos állásbörzéken megszokott elemek ugyanakkor a rendezvény saját weboldalán is megmaradnak: a standokat céges bemutatkozó oldalak, a szórólapokat elektronikus állásajánlatok, a személyes beszélgetést a közösségi felületek, az önéletrajz benyújtását a dokumentumfeltöltés, a szakmai programokat pedig a számos segédlet és mintadokumentum helyettesíti.

A Virtuális Állásbörze látogatói az online rendezvény időtartama alatt egymással, valamint az ELTE Karrierközpont munkatársaival és a résztvevő cégek képviselőivel is folyamatosan kapcsolatban állhatnak. Az interneten fellelhető sablonos segédletekkel szemben valóban nekik szóló, az ő adott álláskeresési helyzetükre vonatkozó válaszokat kaphatnak, és akár személyes konzultációra is időpontot foglalhatnak.

A tavalyi börzén csaknem háromezer érdeklődő „vett részt". A regisztrált mintegy 900 hallgató 10%-a kapott pozitív visszajelzést a jelentkezését követően.

Időpont: 2013. október 15. 10:00 – 2013. október 17. 17:00

Hierarchikus struktúrákról – statisztikai alapon

Pollner Péter, a Biológiai Fizikai Tanszék tudományos főmunkatársa (MTA-ELTE Statisztikus és Biológiai Fizika Kutatócsoport) tartja az Ortvay Kollokvium következő előadását „Hierarchikus struktúrák kinyerése statisztikus alapon" címmel.

A Természettudományi Kar Fizika Intézete 1998 ősze óta szervezi azt az intézeti szintű kollokvium-sorozatot. Az előadásokat meghívott magyar és külföldi fizikusok tartják aktuális témákban. Megértésükhöz bármely fizikai diszciplinában szerzett előismeret elegendő, minden érdeklődőt szívesen látnak.

Időpont:
2013. október 17. 15:00
Helyszín: ELTE TTK Ortvay-terem (1117 Budapest, Pázmány P. sétány 1/A, 0.81)

Forrás: *http://www.elte.hu*

A 12. Bolyai Műhelykonferencia felhívása

A konferencia témája 2013. november 16-án: Kutatási kiválóság egyetemi-akadémiai együttműködésben. A magyar tudományosság teljesítményét meghatározza az intenzív kutatási tevékenységet folytató egyetemi karok és az MTA kutatóintézetek hálózata.

Eredményes jelenlétük a világ élvonalában, hatékony hozzájárulásuk a társadalom égető kérdéseinek megoldásához koherens tudománypolitikát igényel. A Műhelykonferencia központi vitakérdése: hogyan alakítható ki a tudományos intézményrendszer egészének fejlődését egyoldalú hatásoktól mentesen, tartósan előremozdító egységes stratégia.

A vitára ajánlott kérdéseket, valamint a vitaindító előadók névsorát megtaláljátok a http://www.elte.hu oldalon.

A konferencia munkájának következtetéseit megismertetik a tudományos és egyetemi közösséggel. A Konferenciára a jelentkezési lap kitöltésével és az atomph@ludens.elte.hu e-mailcímre történő visszaküldésével november 8-ig lehet jelentkezni.

Forrás: http://www.elte.hu

Tartalomjegyzék

HÖK 4-6
(Elnöki beszámoló; Mentorrendszer; Tudományos ösztöndíjak; Szociális ösztöndíjak; Diákigazolvány-érvényesítés)
Tudósítás 7-9
(Molekuláris szépség; Ócsai élménybeszámoló; A mikrofonnál: Till Atilla; Éghajlatváltozások nyomában)
Faliújság....10-11
Tudósítás 12
(Pulit a Holdra!)
TTT 13-15
(Urbanizáció; Bullying és Cyberbullying, 1. rész; Házi kedvencek robotbőrben)
Helyvektor 16
(Gomb kávézó)
Kritika 16
(Az Alapítvány trilógia)
Cooltér 17
(Párkányi kézművesvásár)
Négyeshatos....17
(n+1)
Belszíni fejtés....18
Mozizóna....18
(Időről időre)

Újságíróklub

Régi ötletem és vágyam valósul meg még a szünet előtt, október 24-én – tudomásom szerint – az első TétékásNyúzos újságíróklubbal.

A tematikát és a vendégeket kiválasztani nem volt nehéz, egy olyan programot szerettem volna létrehozni, amely összhangban van a mai újságírással, teret kapnak benne a blogok, a videós újságírás és – ha külön szeretnénk választani – a web2.

A vendégeket ennek tudatában hívtam meg. Mesterházi Dávidot mint az *Attraktor* egyik szerkesztőjét, hiszen egy régóta sikeres websorozatot visz társával, Mogyorósi Csabával, akivel még saját Túró rudit is készítettek nemrég, és mint tudjuk, idén is a legkedveltebb márkánknak választották a Pöttyöst. Dávid volt az első, akivel az indexnél beszéltem, amikor gyakornokként odakerültem, azonban nem az ő rovatánál kötöttem ki, hanem Szabó Zoltánénál. Persze ez mind több évvel ezelőtt történt, azóta már más feladatokat látnak el az újságnál, Dávid az újság kiadványmenedzsere, aminek tartalmi fogalma még számomra is rejtély, így különösen kíváncsi leszek, mit fog válaszolni erre a kérdésre.

SzabóZé pedig Voltfólió-díjas egykori rovatvezetőm, aki jelenleg is a *comment:com*-ba ír, emellett az *index2* főszerkesztője és az *index.hu* tartalomfejlesztési vezetője.

További videós témával (is) jelen lesz Fiantok Dániel, aki a *Bakancslista* című sorozatot szerkeszti Tenczez Gábor kollégájával, ezenkívül pedig, budapesti és világjárós cikkeknél, videóknál láthatjuk viszont szerkesztőként, cikkíróként.

Remélem egy jól szervezett és tartalmas előadást tudunk nektek elhozni jövő hét csütörtök 17 órára, valamelyik déli nagyelőadóba. Joggal tehetitek fel a kérdést, hogy miért indexes újságírókat hívtunk meg, nos azért, mert én hívtam meg őket. Az élet pedig nem szól másról, mint nagy döntésekről A és B között. Meki vagy Burger. RTL vagy TV2. Index vagy Origo. Az esemény regisztrációhoz kötött, regisztrálni az alábbi linken lehet: http://ttkhok.elte.hu/ujsagiro-klub-jelentkezes.

Török Balázs
Főszerkesztő
foszerkeszto@ttkhok.elte.hu

TétékásNyúz XLVII. félévfolyam, VI. szám.
Kiadja az ELTE TTK Hallgatói Alapítvány. **Felelős kiadó:** Béni Kornél. **Főszerkesztő:** Török Balázs.
Vezetőszerkesztő: Saáry Ákos. **Tördelőszerkesztő:** Schimek Éva. **Olvasószerkesztők:** Schimek Éva, Saáry Ákos. **Címlap:** Immi.
Rovatok: Belszíni fejtés (subCsibe), Cooltér (Szalai Evelin), Helyvektor (Vörös Évi), Kritika (Karsai Richárd), Interjú (Gans), Mozizóna (Tóth Bogi), Négyeshatos (Cili), Sport (Zakariás Barbara), TTT (Kőnig Rita, Solymosi Emőke), Tudósítás (Béki Virág, Szalai Evelin).
Honlap: http://nyuz.elte.hu. **E-mail:** nyuz@elte.hu. **Telefon:** 372-2654, lapzárta után 30/806-3000. **Fax:** 372-2654.
Lapzárta: péntek 12:00. Készült a Komáromi Nyomdában nyomdában 1200 példányban.
A Nyúz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sajtó Egyesület tagja.
A főszerkesztő elérhetőségei: foszerkeszto@ttkhok.elte.hu; személyesen fogadóidőben (szerdán 14:00-15:00) Déli Hali (00.732).

Áll a Bál

Elnöki beszámoló

Az elmúlt két hétben a legutóbbi Küldöttgyűlésre készült tisztségviselői beszámolóinak kivonatát olvashattátok. Ennek nem titkolt célja, hogy akit érdekel, kicsit mélyebb bepillantást nyerhessen a HÖK munkájába. Ennek eredményeképp nem volt lehetőségem az elmúlt hetek aktuális történéseiről beszámolni, amit ezúton szeretnék pótolni. Sok ráfordítást igényeltek a rendezvényekkel kapcsolatos kérdések, emellett a figyelem középpontjában volt az ösztöndíjak átgondolása, és egy HKR módoító javaslat-csomagot is összeállítottunk, melyet reményeink szerint már novemberben tárgyalni is fog a Kari Tanács.

Úgy hiszem, a gólyabálon mindenki pozitív élményekkel gazdagodott az elmúlt években, meghatározó eseménye volt az egyetemi élet megkezdésének, fontos lépése az új közösségbe történő beilleszkedésben. Évek óta a BGGyK-TTK gólyabál megrendezésre kerül októberben, a Lágymányosi Kampusz Gömb Aulájában.

Többen emlékezhettek a tavalyi hírre, miszerint a szintén hagyományosan megrendezésre kerülő Nedves Est elmarad. Akkor a szervező Kft. a következő hírt tette közzé a Nedves Est facebook oldalán:

"Kedves Vendégek, Kedves Nedves Est rajongók! Sajnálattal kell értesítenünk benneteket, hogy a rendezvény elmarad! Bár mi mindent megtettünk azért, hogy az idén meg nagyobb és jobb programot szervezzünk számotokra, sajnos az Egyetem vezetése a szükséges szerződéseket nem kötötte meg az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat és a részönkormányzatok minden igyekezete ellenére, így nekünk, szervezőknek sajnos nincsen más megoldásunk, mint a rendezvényt lemondani. Nagyon sajnáljuk a szívünkhöz legközelebb álló programot lemondani, legfőképpen azért, mert élmény látni, ahogyan minden Nedves Esten önfeledten buliztok..."

A probléma forrása hasonló most is, a végkifejlet azonban kétségtelenül sokkal kedvezőbb. Az Egyetem megbízásából rendezvényt kizárólag a közbeszerzéses partner szervezhet, tekintettel arra, hogy az Egyetem közpénzből gazdálkodik, közpénzt kifizetni pedig, az erre vonatkozó törvény szerint, csak közbeszerzési eljárás eredményeképp lehet. Ilyen partnerünk pedig jelenleg nincs, ez okozta a bállal kapcsolatos bizonytalanságot.

Megoldásul a TTK HÖK próbálta elérni, hogy az Alapítvány teremthessen lehetőséget a rendezvény szabályoknak megfelelő megszervezésére. Az Alapítvány vállalta, hogy a szervezési munkák ellátásáért semmilyen anyagi juttatást, ellenszolgáltatást nem igényel, sőt félmillió forintos támogatást is felajánlott az előzetes költségvetéstervezet szerint a hagyományoknak megfelelő, Egyetemünkhöz méltó Gólyabál megvalósításához. A Természettudományi Kar vezetése minden segítséget megadott, erősen támogatott minket a koncepció megvalósításában, sajnos azonban a fentiekhez hasonló, "sajnálattal kell értesítenünk…" kezdetű üzenetet kezdtük magunkban fogalmazni, az eredménytelen próbálkozásokat követően.

Ezzel szemben, örömmel értesítelek benneteket, hogy nem lesz a 2013-as az egyetlen évfolyam, akinek nincs gólyabálja! Az ELTE TTK Hallgatói Alapítvány egy magas színvonalú, elegáns, neves fellépőkkel tarkított bált szervez, melyre szeretettel meghívja az ELTE TTK elsőéves hallgatóit, és számukra kedvezményes részvételi díjat biztosít. A "Bárczi-Tétéká Gólyabál" a Petőfi Csarnokban kerül megrendezésre, november 15-én pénteken. Az új helyszín számos további lehetőséget ad a szervezőknek, akik változatos programokkal töltik majd fel a rendezvényt. A szervező csapat ugyan az, mint akik az elmúlt években tettek felejthetetlenné sokaknak egy októberi estét. Idén, a novemberi estén nem az ELTE Gólyabálja, a Ti Gólyabálotok lesz.

A munka természetesen így, hogy a rendezvények szervezése kérdéses volt, nem állt meg. A következő nagy feladat az ösztöndíjak átgondolása, hallgatói igényekhez igazítása lesz. Bizonyos keretek felosztásáról a Hallgatói Követelményrendszer rendelkezik, így ennek módosítását kezdeményeztük. Emellett sok helyen a HKR kari különös részét hozá kell igazítani az általános részhez, valamint igazítani a Doktorandusz Önkormányzat létrejöttéhez.

Nagy érdeklődés övezte a pályaválasztási napot, ami a BTK kampuszán került megrendezésre, múlt hét szerdán. Természetesen a TTK is képviseltette magát standdal és a Kart bemutató előadással.

Most szerdán ülésezik a TTK Kari Tanácsa, napirenden vannak személyi kérdések, tanszékvezetői pályázatok véleményezése, a Kari SzMSz módosítása, és a Szenátusi anyagok között az esélyegyenlőségi terv is ismételten szóba kerül. Az ülésről beszámolót a Nyúz jövő heti számában találtok.

Rendkívüli szenátusi ülésre kerül sor hétfőn, amelyre első sorban a rektori pályázati felhívás szövegének jóváhagyása miatt van szükség, de az Egyetemi Könyvtár főigazgatói pályázatok is napirenden vannak.

Béni Kornél
ELTE TTK HÖK elnök
elnok@ttkhok.elte.hu

Mentorrendszer

Helyzetjelentés az őszi félévről

A július 26–28-ig Velencén megrendezett mentortáborban lezárult a képzés, kialakult a végleges mentorgárda, így elkezdődhetett a gólyákkal való kapcsolatfelvétel. Több szakterület megrendezte a gólyatáborokat megelőző gólya-mentor találkozókat. Itt alkalom nyílt megismerkedni a mentorokkal azon újonnan felvett elsőéveseknek is, akiknek nem volt lehetőségük a gólyatáborokban való részvételre.

Ezt követően utóbbiak is sikerrel lezajlottak. Az idei év újdonságának számított a szeptember 1–3-ig Tatán megrendezett Tanárszakos Beavató Tábor. Ennek lebonyolításában szintén szerepet vállalt a rendszer.

Elmondhatom, hogy az átalakított tanárképzés sajátosságaira sikeresen reagált a képzés. Azon tanárszakos hallgatók, akik a TTK bármely szakján érintettek, megkapták segítőjüket. Sőt, abban az esetben, ha mindkét szakjuk Karunkon működik, két mentort kaptak.

A beiratkozás nem zajlott zökkenőmentesen. Az adatvédelmi előírások szigorodása miatt az elsőévesek elérhetőségeihez későn jutottunk hozzá (hozzáteszem inkább a tanári szakosokkal kapcsolatban merültek fel problémák, mivel ők, így velük együtt adataik is a Pedagógiai és Pszichológiai Karra kerültek a felvételi során). A helyzet rendeződött, szeptember elejére mindenki megkapta segítőjét.

Egy mentornak az őszi félév eleje a legnagyobb kihívás. A gólyákat sokszor „kézen fogva" kell elvezetni a különböző tanulmányi és adminisztrációs ügyek megoldásához. Nagy a felelősség: segítséget kell nyújtani a kurzusfelvételben, az egyes pályázatok leadásában (pl. alaptámogatás, rendszeres szociális támogatás). A beilleszkedés elősegítése komoly feladat, elsősorban a vidékről érkező vagy fogyatékkal élő gólyák esetében.

Több mentor példaértékű munkát végez, gyakran külön korrepetálásokat, csapatépítő hétvégéket és kirándulásokat szerveznek (pl. az egyik mentorcsoport november folyamán a Rám-szakadékba látogat el).

Igaz, tolódik a rendezvény, de elkezdődött a Gólyabálra való készülődés. A mentorok idén is tánccal készülnek, amelynek próbáit (talán már sokan felfigyeltetek rá) megtekinthetitek keddenként, a Déli épület arénájában. Nem maradhat el majd a gólyaszoba sem. Ez már-már hagyományosan a kémia szakterület szervezésében valósul meg. Itt a mentorok egy kis süteménnyel, üdítővel járulnak hozzá a gólyák szórakozásához.

Igaz, néha nem minden működik zökkenőmentesen, de a mentorok megfelelő improvizációjára eddig mindig lehetett számítani. Visszajelzések alapján a gólyák elégedettek a mentori segítséggel, többségük ennek is köszönhetően mára sikeresen beilleszkedett az egyetemi élet kihívásokkal teli forgatagába.

Uhljár Péter
Mentorkoordinátor
mentorkord@ttkhok.elte.hu

Tudományos ösztöndíjak

A Kari Ösztöndíjbizottság a hagyományoknak megfelelően a TTK HÖK Tudományos biztosát kérte fel idén is a rendszeres tudományos ösztöndíj pályázatok bírálására. Így ez a feladat rám és a Tudományos Csoport tagjaira hárult. A megválasztásom óta eltelt időszak eddigi legnagyobb feladata volt ez. A bírálási időszak előtti időben megkerestem azokat az embereket, akik már régebben is részt vettek a munkában, így tapasztalatukkal és az eddig megszerzett rutinnal támogatni, segíteni tudták munkánkat. Azokkal pedig, akik idén először vették ki részüket a pályázatok bírálásában, átbeszéltük a bírálati szempontokat és hogy mire érdemes fokozottan figyelni. Ezúton is szeretném megköszönni elődöm, Szakács Dávid és a többi bíráló hathatós segítségét.

Az idei pályázási időszakban 111 pályázat érkezett be. A bírálás első lépéseként Szabó Tamás tanulmányi elnökhelyettes kérésemre lekérte a Tanulmányi- és Oktatási Bizottságtól a Köztársasági Ösztöndíjasok névsorát, mivel a pályázati kiírás alapján nekik a tudományos pályázatukban nem adható pont a szakmai tevékenységre. Ezután a pályázatokat a bírálók összevetették az ebben a félévben és korábban beérkezett pályázatokkal, és az elért eredményeket ellenőrizték. A rengeteg beérkezett pályázat átnézésének időbeli igénye miatt a Kari Ösztöndíjbizottságot a pályázási- és hiánypótlási időszak meghosszabbítására kértem, amely a meghozott határozat alapján meg is történt. A hiánypótlási időszak lezárultával részt vettem a KÖB ülésén, ahol meghatározásra kerültek a ponthatárok.

A teljes pályázási és az azóta eltelt időszakban igyekeztem válaszolni a hallgatói megkeresésekre, az esetleges panaszokat orvosolni. Az esetleges késedelemért és fennakadásokért elnézést kérek! Többen is felhívtátok a figyelmem és jómagam is felfigyeltem néhány hibára a bírálás során a pályázati kiírás kapcsán. Természetesen várom építő szándékú kritikáitokat, továbbá szeretném megragadni az alkalmat arra, hogy meghívjalak benneteket a Tudományos Csoport ülésére, mely október 23-án 20 órai kezdettel kerül megrendezésre a Déli Hallgatói Irodában. Többek közt ez a téma is terítékre fog kerülni! Várunk mindenkit szeretettel!

Kovács Tamás
ELTE TTK HÖK
Tudományos biztos

Tanulmányi ösztöndíj

A Tanulmányi Osztály kiszámolta, a Kari Ösztöndíjbizottság megállapította az erre a félévre vonatkozó tanulmányi ösztöndíjak összegét.

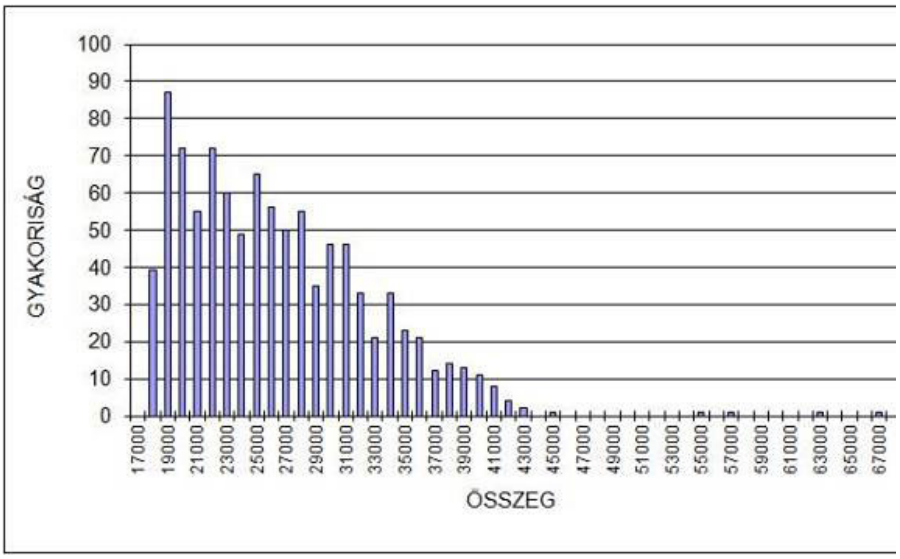

Ebben a félévben a többi keretthez hasonlóan a tanulmányi ösztöndíjé is rekordösszegű. Ez azt jelenti, hogy az eddigi átlagosan 90 000 000 Ft/félév (vagyis havonta 18 millió Ft szétosztható keret), 122 465 590 Ft-ra növekedett (és ez az összeg idén ősszel csak 4 hónapra oszlik el, mert január már új költségvetési évnek számít). Ez egy 100 millió Ft-os állami kompenzációnak köszönhető, amiben egyetemünk részesült, mivel az év elején nem kapta meg a teljes keretet. Ezt igyekeztünk számotokra minél kevésbé érzékelhetővé tenni.

A tanulmányi ösztöndíjat továbbra is a Tanulmányi Osztály számítja, a Kari Ösztöndíjbizottság (KÖB) csak az alap ösztöndíj összegét állapítja meg. Az egyes tárgyakhoz tartozó összegek már elérhetőek a TO honlapján (*to.ttk.elte.hu*, az Információk/Tanulmányi ösztöndíj menüpontban).

Az ösztöndíjak a következőképp alakultak:

Az 51/2007 (III. 26.) Kormányrendelet szerint a juttatásképes hallgatók (azaz államilag támogatottak, nem túlfutók) maximum 50%-a kaphat tanulmányi ösztöndíjat, ez az arány a 2013/2014/1 őszi félévben a TTK-n 49,97%, azaz 987 fő.

A havi keretből, hogy a tavaszi félévben is tarthassunk egy hasonló színvonalat, 4 000 000 Ft-ot tartalékolunk, így az egy hónapra eső teljes kifizetett összeg 26 553 600 Ft. A következő félévben azonban minden igyekezetünk ellenére számolhatunk némi csökkenéssel, hiszen akkor már az idén felvételt nyert hallgatók is részesülnek a rendszeres tanulmányi ösztöndíjkeretből.

ELTE TTK Ösztöndíjbizottság

Alap ösztöndíj: 12 900 Ft (az összeg, amit el kell érned, hogy kapj ösztöndíjat)

Kreditenként járó összeg:
531 Ft
Legalacsonyabb ösztöndíj:
18 500 Ft/hó
Legmagasabb ösztöndíj:
67 400 Ft/hó
Átlag ösztöndíj:
26 900 Ft

Diákigazolvány-érvényesítés

FIGYELEM: az előző féléves matricával a diákigazolvány csak október 31-ig érvényes! Kérjük, hogy a hosszas sorban állást elkerülendő, idejében keressétek fel valamelyik érvényesítőpontot.

Értesítjük az ELTE hallgatóit, hogy a 2013/2014 szemeszter I. félévi kari érvényesítő kampány beosztása az alábbiak szerint alakul:

A kari érvényesítések minden helyszínen 9 órától 17 óráig tartanak.

Az érvényesítésre csak a tanulmányi rendszerben a 2013/2014 tanév I. félévére aktív státusszal rendelkező hallgatóknak van lehetőségük. A 5/2007-es rektori utasítás értelmében nincs lehetőség törött, sérült vagy a tanulmányi rendszertől eltérő adatokat tartalmazó diákigazolványokat érvényesíteni. Érvényesítő matricát külön nem adunk ki, csak diákigazolványra ragasztva.

Az A4-es formátumú "ideiglenes igazolás" csak a Quaestura Irodában hosszabbítható, a karokon csak állandó diákigazolvány érvényesítés történik.

A Karrierközponttal együttműködve a Bölcsészettudományi Kar "A" épületének alagsorában, a Karrierközpont ügyfélszolgálatán október 10–31 között is érvényesítjük az igazolványokat.

A Quaestura Irodában az érvényesítő kampány alatt és utána is lehet diákigazolványt érvényesíteni, nyitva tartási időben:

2013.10.14	hétfő	ÁJTK [Egyetem tér, Aula]
2013.10.15	kedd	LÁGYMÁNYOS [Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér]
2013.10.16	szerda	LÁGYMÁNYOS [Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér]
2013.10.17	csütörtök	LÁGYMÁNYOS [Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér]
2013.10.18	péntek	BGGYK ("A" épület földszint)
2013.10.24	csütörtök	TÓK (Gépterem)
2013.10.25	péntek	PPK [Kazinczy utcai épület Aulájában]

Alkímia ma

Molekuláris szépség

Idén ősszel az Alkímia ma előadássorozat immáron hetedik tanévére csengettek be. Az október 3-i évnyitóra a lelkes hallgatóság mellett a magyar tudományos élet prominens személyiségei is ellátogattak.

Az Alkímia ma, valamint testvérprogramja, Az atomoktól a csillagokig sorozatban együttesen közel kétszáz előadás hangzott már el. A szervezői tapasztalat a 2013/2014-es tanév programjában is tükröződik. A Kémiai Intézet munkatársai az alkimisták köszöntésére Vizi E. Szilvesztert, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnökét kérték fel. Elnök úr gondolataiban a tudományos igazságok keresését, valamint a tudomány és a szépség kapcsolatát diszkutálta. Találóbb felvezetésben nem is részesülhetett volna Mezey Pál professzor úr (Department of Chemistry, Memorial University of Newfoundland, Kanada), aki Alak és hasonlóság a molekulák világában című előadásával kezdte meg az idei sorozatot.

Az előadót Surján Péter, az ELTE TTK dékánja mutatta be, aki személyes ismeretségük, valamint együttműködésük történetét is megosztotta a hallgatósággal. Bizonyosságot nyert, hogy a kémia, a fizika és a matematika hármasa tökéletes szimbiózisban él a tudományban és képes az emberek összekovácsolására is.

Mezey Pál professzor úr több évtizedes munkájának fókuszában a matematikai kémia áll. Ez az elméleti tudományok olyan területe, amely a számok nyelvén igyekszik leírni a molekulák szerkezetét, megragadni azok hasonlóságát és különbségét. A kémia tudományát a kvantumelmélet alapjaiban rengette meg. *„Az addigi képletek hiteltelenné váltak. Bosszantott, hogy az új elmélet keretei között nem tudtam elképzelni a molekulákat."* – osztotta meg ifjúkori töprengését a tanár úr. Így vette kezdetét egy kiemelkedő tudományos karrier, amely a molekulaszerkezetek topológiáját vizsgálja. Nem lehetünk egészen biztosak benne, hogy egy adott pillanatban milyen egy vizsgált molekula szerkezete. Ugyanakkor mérhető, számszerűsíthető adatok révén megrajzolható az anyagok fantomképe. A molekulavázakat matematikai módszerekkel olyan köpeny-rétegekkel boríthatjuk be, amelyek az elektronok előfordulásának valószínűségi értékei alapján határozhatóak meg. Mezey professzor úr számos példával illusztrálta, hogy a hosszú táblázatok és számsorok alapján szemünknek kedves molekulaszerkezetek is ábrázolhatók. Az előadás kiemelten fontos tanulsága volt, hogy a kémia ilyen elméleti ága az alkalmazott tudományt is képes előmozdítani: ezek a számításigényes műveletek gyógyszer-hatóanyagok kidolgozásának segítői.

Mindenképpen szemléletformáló előadás tanúi lehettünk. Mátyus Edittől tavaly már hallhattunk a molekulaábrázolás evolúciójáról. Ezen ismereteink most kiegészülhettek a modern, kvantumelméleten nyugvó szerkezeti analízis és modellezés eredményeivel.

Az est szokás szerint kémiai kísérletekkel zárult. Ismét meggyőződhettünk a kémia mindennapi hasznáról: a pálinka-bevizsgálás lépéseiből kaptunk rövid ízelítőt, valamint a „vegyész sörkiöntőt" is láttuk éles működés közben.

Az Alkímia ma sorozat következő előadása október 17-én lesz: Varga Margit bioásványokról szóló előadását lehet megtekinteni, személyesen 17 órakor az Északi tömb 0.83-as termében vagy online közvetítésen, a Galileo Webcast rendszerén keresztül (*http://www.galileowebcast.hu/kozvetites.html*). A párhuzamos fizikai sorozat következő előadását Kertész János tartja október 24-én, ő a komplex társadalmi jelenségek statisztikus fizika segítségével történő vizsgálatáról fog beszélni.

Molnár Dávid

Ócsai élménybeszámoló

Péntek este hatkor szépen összegyűlt a csapat, és kilencen elindultunk az Ócsai Madárvártára. Mindenki felpakolva meleg ruhával, gumicsizmával, hálózsákkal. Fogalmunk se volt, mire számíthatunk. Én úgy képzeltem el, hogy egy kis földbe temetett vályogházban lesz a szállásunk, és majd meg kell küzdenünk a két-három vaságyért, hogy ne kelljen a földön aludni. Miután leszálltunk a buszról, és egy jó húsz percet sétáltunk a koromsötétben, kellemes meglepetés ért. Egy nagyon szép felújított és felfűtött házban találtuk magunkat. Megszámozott akasztókon kis zsákok mocorogtak, és ketten madarakat gyűrűztek egy asztalnál.

Azzal fogadtak minket, hogy kimehetünk az utolsó ellenőrzésre. Igazából fogalmunk se volt, hogy mi vár ránk, azonkívül, hogy lesz háló, madár és sötét. Röpködtek a mondatok, hogy „Jó, akkor jöjjön velem pár ember a hosszúba és mehettek néhányan a nádba is." Hosszú? Nád? Oké. Mindenesetre mindannyian visszatértünk.

Másnap reggel hétkor mentünk az első ellenőrzésre, majd ezután óránként. A kilenc órásin a hosszúba mentem ki, és az utolsó két hálónál belefutottunk egy őszapó csapatba, úgyhogy ott is ragadtunk még egy órára. Nagyon érdekes kiszedni a madarakat ebből a finom hálóból, mert nem szabad se túl gyengédnek lenni, mert akkor ott töltöd az éjszakát, se túl erőszakosnak, mert akkor otthagyod a lábát. Szóval kellően határozottan kell óvatosnak lenni. Bele lehet tanulni, és abban a pillanatban nincs is annál boldogabb érzés, mint amikor a madarat bedugod a zsákba, és felakasztod az ujjadra. Miután a kis őszapók lábára gyűrű került, együtt engedtük el őket, és boldogan csipogva repültek tovább.

A fél ötös busszal tértünk vissza a budapesti szürkeségbe búcsút intve az összes poszátának, rigónak, vörösbegynek, zöldikének, füzikének, cinegének, pintynek és őszapónak. Hihetetlen szabadságot éreztem ott, sok újat megtanultam ezen a hétvégén és a társaság sem volt elhanyagolható tényező.

Én a hétvégén visszamegyek, remélem, csatlakoztok hozzám. Köszi BReKi!

Knitlhoffer Vanda

Forum Corvinum Light

A MIKROFONNÁL: TILLATTILA

Érdekel, hogy áll össze egy tehetségkutató? Mi a dolga egy profi műsorvezetőnek? Mik zajlanak a kulisszák mögött? A Forum Corvinum Light nyitóelőadásán valójában a három kérdés közül egyikre sem kaptunk választ Tillától, ellenben tanácsokat osztott, hogyan kezeljük a sikert vagy éppen a sikertelenséget.

Társadalmi nyomás és siker

Manapság egyre gyakrabban rendeznek sikerbeszédeket, ahol a sikeresnek tartott üzletember vagy akár színész, szektába illő és egyben militáris hangulatot teremtve eléri, hogy az extázisban lévő közönség ordítva skandálja az általa kijelölt mottót. Ez a jelenség valójában az amerikai kultúrára jellemző, de Magyarországon is találkozhatunk vele, szerencsére a kevésbé harsány formában. Ezek a beszédek veszélyesek lehetnek a közönségre nézve, hiszen a gyengébb személyiséggel rendelkező jelenlévők szinte azonnal ráeszmélnek arra, hogy tulajdonképpen semmi sem működik az életükben és az előadó által közvetített, kifacsart értékeket kezdik szem előtt tartani.

Tilla tartózkodik az ilyenfajta beszédektől. Szerinte a manipuláló hatásuk mellett rutinszerűségük miatt sem tartalmaznak olyan tanácsokat, amelyek igazából hasznosíthatóak lennének a mindennapi életben, legfeljebb gondolatmeneti útmutatóval vagy esetleg ideológiai átformálással ajándékoznak meg.

A társadalom neveli belénk, hogy a teljesítmény egyenesen arányos az emberi értékekkel. Harminc éves korunkig információt gyűjtünk, bulizunk, tapasztalunk. Mindenkinek hagynia kell időt arra, hogy a túlhajszolt állapot kikerülésével megérhessen benne, ki is ő, mi a célja, és milyen irányba szeretne elindulni.

Szárnypróbálgatások

Tilla egy óbudai lakótelepen nőtt fel és az ottani általános iskolába járt, amit sokáig szégyellt elismerni mások előtt. Saját bevallása szerint pályatévesztések sorával büszkélkedhet. Osztályfőnöke biztatására képzőművészeti szakközépiskolába jelentkezett, ahová nem sikerült azonnal bekerülnie. Az első, sikertelen felvételi után magába kellett néznie, felmérte, mint egy stratéga, miért nem került be a Kisképzőbe. Szembe kell néznünk magunkkal, ha változtatni szeretnénk. Rengeteg ember hazudik mesteri módon saját magának, a létrejövő hazugságspirálban pedig megtalálja a maga képzeletbeli sikerét. A kudarc után rajzszakkörre kezdett járni, sportolói szorgalma pedig meghozta az eredményt.

A szakközépiskola után festő szakra szeretett volna felvételizni a Képzőművészeti Egyetemre. Azonban kis idő után rájött, hogy hiányzik belőle valamiféle összeszedettség. A festő műtermi magányban éli életét, ami egyszemélyes koncentrációt igényel, míg Tilla vérbeli csapatjátékosnak tartja magát. A középiskolában is a csoportos feladatokat kedvelte és gyakran került a középpontba.

Ezt követően a nyakába szakadt változás nehézségeivel kellett megküzdenie. A műsorvezető besűrűsödésnek nevezi ezt az időszakot, barna törpéhez hasonlítja akkori önmagát. Barna törpének azt a múló csillagot nevezzük, ami az eddig felhalmozott, összes energiáját kisugározta, nem világít többé. Nem kell pontosan tudnunk, mit akarunk, elég, ha körvonalazódik bennünk, mire vágyunk.

Mindezek után, Tilla állítása szerint élete legjobb korszakába csöppent, amit pofátlanság, könnyedség és sok beszélgetés jellemzett. A Tilos az Á nevű szórakozóhelyen barátaival karöltve elindították a *Vákuum TV* című kabaréműsort, hétfői előadásokkal. Az időpontválasztás pedig annak a városi legendának köszönhető, ami szerint hétfőn azért nincs tévéadás, mert Kádár János akkor sakkozik. A végén már háromszáz nézővel büszkélkedhetett a Vákuum TV.

Műsorvezetői karrier

Till Attila elsőként a Képzőművészeti Egyetem filmrendezői szakára jelentkezett, de végül intermédia szakra nyert felvételt. Ez a megfoghatatlannak tűnő szak tulajdonképpen az elektronikus sajtót és művészeteket foglalja magában, az új médiumokat összegzi. Ezzel párhuzamosan elkezdett dolgozni a televíziónál. Szerkesztői munkát kapott a *Múzsa* nevű kulturális programajánló műsorban, ahol kamatoztathatta képzőművészeti ismereteit. Kezdőként nem értett a szerkesztéshez, de főnökei hagytak időt, hogy ráérezzen az ízére.

Megfigyelte azt, hogy a *Múzsa* műsorvezetője jóval többet keres, mint a háttérmunkát végző szerkesztők, így felötlött benne, hogy ő is bemondó lesz. Már akkor sem volt híve a klasszikus műsorvezetésnek, dinamikusságra törekedett. A Top TV-nél és az Írisz TV-nél kezdte műsorvezetői pályáját, szintén kulturális témájú műsorokban szerepelt.

Mint sokaknak Magyarországon, neki is újra kellett kezdenie az Írisz TV megszűnése után. Ezért írták a társasjátékokat is, hogy megtanuld, nem dobhatsz mindig hatost.

Tilla eleinte egyáltalán nem akart a tévénél dolgozni, nem vonzotta a felületesség és a majomcirkusz, mégis a kommersz showbiznisz rabjává vált, többmilliós nézettségű műsorokat vezet.

Béki Virág
tudositas@nyuz.elte.hu

Éghajlatváltozások nyomában

A Budapest Science Meetupon jártunk

A héten tartotta meg második vitaestjét a Budapest Science Meetup, amelynek a budapesti FabLab műhely adott helyet. Három előadáson lehetett részt venni: Horváth Zoltán – *Korábbi éghajlatváltozások nyomai*; Müller Viktor – *Megállíthatnánk-e a HIV-járványt, ha igazán akarnánk?*; Pacher Tibor – *Pulit a Holdra! Három év krónikája*. Cikkemben az első témáról olvashattok.

A FabLab Budapest egy nemzetközi hálózat része, egy műhely, amely segít abban, hogy bárki kipróbálhassa azokat az ipari technológiákat, amelyekhez eddig még magánember nem juthatott hozzá. Ők adták a vitaest színhelyét ideálisan barátságos környezetet kialakítva. Azért a felkonferáló mindenkit megnyugtatott, hogy a következő alkalom már egy sokkal tágasabb és kényelmesebb helyen lesz megrendezve.

A cikk témája tehát Dr. Horváth Zoltán geológus, műemléki szakértő előadása, amelynek címe: Korábbi éghajlatváltozások nyomai. A kutató általános földtani és talajtani szakértő, főbb területei: üledékföldtani, paleotalajtani és talajtani vizsgálatok régészeti ásatásokon. Tagja többek között a Magyar Mérnöki Kamarának és a Magyar Talajtani Társaságnak is, valamint az MTA Földtudományok Osztálya köztestületi tagja.

Először is felvázolta azokat az okokat, amelyek ezekhez a jelenségekhez vezettek. Ide sorolta a Napot, a litoszférát, a hidroszféra és bioszféra bonyolult kölcsönhatását, valamint fő okként megnevezte a jégkorszakokat.

A klímaváltozások körülbelül 2700 millió évig követhetők vissza (Gowganda vagy Huroni), amelyeket gleccserüledékek és növénymaradványok alapján datálnak. Éghajlatjelző üledékek és nyersanyagok közé tartozik a tillit (a jégkorszak egyik nyoma), a varvit, az ejtőkő, a bauxit (trópusi éghajlatra utal), a korallzátonyok mészkövei (korábbi melegebb klímán képződő társulásra utal) és a kőszén (azt mutatja, hogy volt elég csapadék).

A hazai paleoklíma-kutatók néhány tízezer évet kutatnak laborokban, egyetemeken. A régészeti kutatások ma már teljes mértékben együttműködnek a természettudományokkal. A cél a kormeghatározás.

Segítik a vizsgálatokat a különböző klímajelző deformációs szerkezetek. Ezek közül az egyik kulcsfontosságú a fagylemezes szerkezet. Ez úgy alakul ki, hogy a jégkristályok nyomást gyakorolnak az üledékre, és ha sokáig fagy, akkor meg is marad. A másik ilyen a jégék, amely szétfeszíti a talajt. Ezekre a szisztémákra hozott is néhány példát az előadó. Visontán lángnyelvszerű furcsa hullámokat (fagylemezes szerkezet) figyeltek meg, amelynek kialakulását szeizmikus tevékenység is segíthette. Soroksáron repedéseket, fagyékeket találtak, amelyek extra kiszáradásra utaló nyomok. Itt a pleisztocén réteg teteje fagyott meg. Dunaszentgyörgyön amorf rétegzavart vizsgáltak, de hasonló jelenségeket láttak Hévíz–Alsópáhoknál is. A római út mentén talált szerkezet inkább taposásnyom.

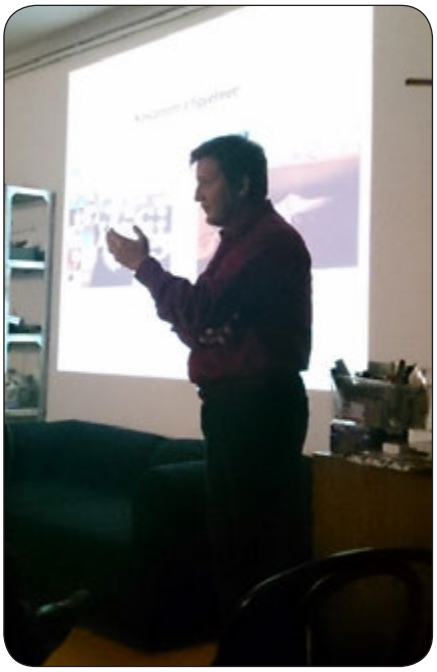

Vannak úgynevezett ősfakidőléses szerkezetek is, amelyek szintén összefüggenek a klímaváltozással. Itt főként budapesti példákat sorolt fel Horváth Zoltán. Ha ezek csoportosak, akkor okozhatja ezt a jelenséget hó- vagy jégteher vagy akár szélvihar is.

Az ősmaradványok is a kutatók segítségére lehetnek, például a cseppkövek, a tavi üledékek. De ide tartoznak a csigák is, amelyeket statisztikusan kell kiértékelni.

Az előadás végén jópár kérdést intéztek a tudóshoz. A legtöbb arra vonatkozott, hogy mi utalhat meleg, de csapadékos vagy épp meleg és száraz időszakra. A válasz: az agyagfelhalmozódás jelentheti a meleget, de azt is, hogy a csapadék viszont elég volt. A legszembetűnőbb a bauxit vörös színe.

Ha nem sikerül a jégékeket például terepen megvizsgálni, akkor a kutató mintát vesz és laborban mutatja ki azokat. Cementálja a mintát, vékonylenyomatot vesz és így mikroszkóp alatt is látszik az eredmény. A szél hatását az úgynevezett dreikanterek (három irányban lecsiszolt éles kavicsok) mutatják meg jól, amelyek szintén a pleisztocén korba engednek betekintést.

A kérdezők másik fele pedig arra szeretett volna választ kapni, hogy mennyire lehet ezekből a jelekből és vizsgálatokból előrejelezni. Sajnos Horváth Zoltán az általa megfigyeltekből és kimutatott eredményekből erre nem képes. Elmondása szerint a paleobotanika és paleontológia közreműködése nagyon fontos a kutatásoknál, hiszen ezekből szintúgy lehet a klímát jellemezni (lásd csigák és környezetük). Az ő véleménye az, hogy nem lehet megmondani előre, hogy mi lesz, csak azt, hogy mi várható.

Összefoglalva prezentációját a geológus elmondta, hogy Magyarországon vannak hidegebb és melegebb éghajlatra is utaló nyomok (paleotalajok, fosszíliák, jelenségek). A Kárpát-medence egy teknő, amely tele van üledékkel. Ami igazán érdekes, az az elmúlt 10-100 ezer év. A kutatók jó úton haladnak a mozaik összerakásában, de még nagyon hosszú az út az összkép megalkotásáig.

Szalai Evelin

Anatómiai tanulmányi versenykiírás 2013

Tematika:

- az Állatszervezettan I. és II. előadások anyaga az emberi idegrendszer és az érzékszervek kivételével
- az Állatszervezettan gyakorlatok anyagából a következő állatcsoportok általános leírása és a példaállatok részletes anyaga:

  – A soksejtű állatok
  – A valódi szövetes állatok
  – A kétoldalian szimmetrikus állatok tagozata
  – Az ősszájúak altagozata
  – A laposférgek törzse / Az örvényférgek osztálya / A füles planária
  – A gyűrűsférgek törzse / A nyeregképzők osztálya / A földigiliszta
  – A puhatestűek törzse / A csigák osztálya / Az éticsiga
  – A vedlőállatok törzscsoportja
  – A fonálférgek törzse / A sertés orsógiliszta
  – Az ízeltlábúak törzse / A rovarok osztálya / Az óriáscsótány
  – Az újszájúak altagozata
  – A gerincesek törzse
  – A valódi csontoshalak / A ponty
  – A kétéltűek osztálya / A kecskebéka
  – A magasabbrendű vagy magzatburkos gerincesek
  – A hüllők (csak az általános leírás anyaga)
  – A madarak osztálya / A házityúk
  – Az emlősök osztálya / A laboratóriumi patkány / A házi macska

  (Összehasonlító anatómiai praktikum I., 4. kiad., 2010; Összehasonlító anatómiai praktikum II., 4. kiad., 2012)

- az alapszövettan

Első forduló (írásbeli):
– ábrafelismerés és ábrafeliratozás
– rövid, a szigorlati beugró kérdésekhez hasonló feladatok megoldása

Azok a hallgatók, akik az első fordulóban 60% feletti eredményt érnek el, mentesülnek az állattani szigorlati beugró dolgozat állatszervezettani részének megírásától, 70% feletti eredménnyel tovább lehet jutni a második fordulóra.

Második forduló (szóbeli, nyilvános*)*:
– villámkérdések
– egy-egy átgondolást igénylő kérdés megválaszolása
– felkészülést követően 10 perces előadás tartása a fenti anyagból húzott témában.

Azok a hallgatók, akik 80 % feletti eredményt érnek el a második fordulóban és egy megadott időpontig teljesítik az emberi idegrendszer és érzékszervek beszámolót, megajánlott **5 (jeles) szigorlati részjegy**et kapnak állatszervezettanból. A legjobbakat külön is jutalmazzuk.

Részvételi feltétel:
Állatszervezettan I. legalább elégséges kollokviumi jegy.

Időpont:

Első forduló: 2013. november 20., szerda (12. oktatási hét), 18:00 Déli Tömb – Kitaibel Pál terem (0-823)
(Az első forduló eredményéről minden résztvevő értesítést kap november 22., péntekig.)

Második forduló: 2012. november 30., szombat (13. oktatási hét), 9:00 Déli Tömb – Lóczy Lajos terem (0-804)

Jelentkezés: e-mailben Pálfia Zsolt tanár úrnál (*palfiaz@elte.hu*)

Jelentkezési határidő: 2012. november 13., szerda, 12:00 óra

Szervezők: Csikós György, Molnár Kinga, Lőw Péter, Pálfia Zsolt, Zboray Géza

Kari diákigazolvány-érvényesítés

FIGYELEM: az előző féléves matricával a diákigazolvány csak október 31-ig érvényes!
(kérjük, hogy a hosszas sorban állást elkerülendő, idejében keressék fel valamelyik érvényesítőpontot)
Értesítjük az ELTE hallgatóit, hogy a 2013/2014 szemeszter I. félévi kari érvényesítő kampány beosztása az alábbiak szerint alakul:

2013.10.14.	hétfő	ÁJTK (Egyetem tér, Aula)
2013.10.15.	kedd	LÁGYMÁNYOS (Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér)
2013.10.16.	szerda	LÁGYMÁNYOS (Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér)
2013.10.17.	csütörtök	LÁGYMÁNYOS (Északi tömb, földszint, hallgatói ügyfélszolgálati tér)
2013.10.18.	péntek	BGGYK ("A" épület földszint)
2013.10.24.	csütörtök	TÓK (Gépterem)
2013.10.25.	péntek	PPK (Kazinczy utcai épület Aulájában)

A kari érvényesítések minden helyszínen 9 órától 17 óráig tartanak.

Az érvényesítésre csak a tanulmányi rendszerben a 2013/2014 tanév I. félévére aktív státusszal rendelkező hallgatóknak van lehetőségük. A 5/2007-es rektori utasítás értelmében nincs lehetőség törött, sérült vagy a tanulmányi rendszertől eltérő adatokat tartalmazó diákigazolványokat érvényesíteni. Érvényesítő matricát külön nem adunk ki, csak diákigazolványra ragasztva.

Az A4-es formátumú "ideiglenes igazolás" csak a Quaestura Irodában hosszabbítható, a karokon csak állandó diákigazolvány érvényesítés történik.

A Karrierközponttal együttműködve a Bölcsészettudományi Kar "A" épületének alagsorában, a Karrierközpont ügyfélszolgálatán október 10–31 között, a Karrerközpont ügyfélszolgálati idejében érvényesítjük az igazolványokat.

A Quaestura Irodában az érvényesítő kampány alatt és utána is lehet diákigazolványt érvényesíteni, nyitva tartási időben:

A 2013/2014-1 őszi félévre vonatkozó utalási időpontok:

2013. október 10.
(szeptemberi és októberi ösztöndíjak utalása)
2013. november 07.
2013. december 05.
2014. január 09.

Ezen napok után után 3-5 munkanapon belül az ösztöndíjnak meg kell érkeznie, a Neptunban utalás előtti napon (elvileg) már rögzítve láthatjátok az összegeket. (Neptun//Pénzügyek//Ösztöndíjak,Kifizetések)

Minden renszeres pályázat 5 hónapra szól. A félév második hónapjában kerül kiutalásra az első és másdik havi ösztöndíj. Így minden félév első hónapjában, illetve a nyáron (július, augusztus) nem áll módunkban kifizetéseket intézni, ez alól a doktorandusz ösztöndíj a kivétel.

Tanulmányi ösztöndíj

A Tanulmányi Osztály kiszámolta, a Kari Ösztöndíjbizottság megállapította az erre a félévre vonatkozó tanulmányi ösztöndíjak összegét. A cikket a 6. oldalon olvashatjátok!

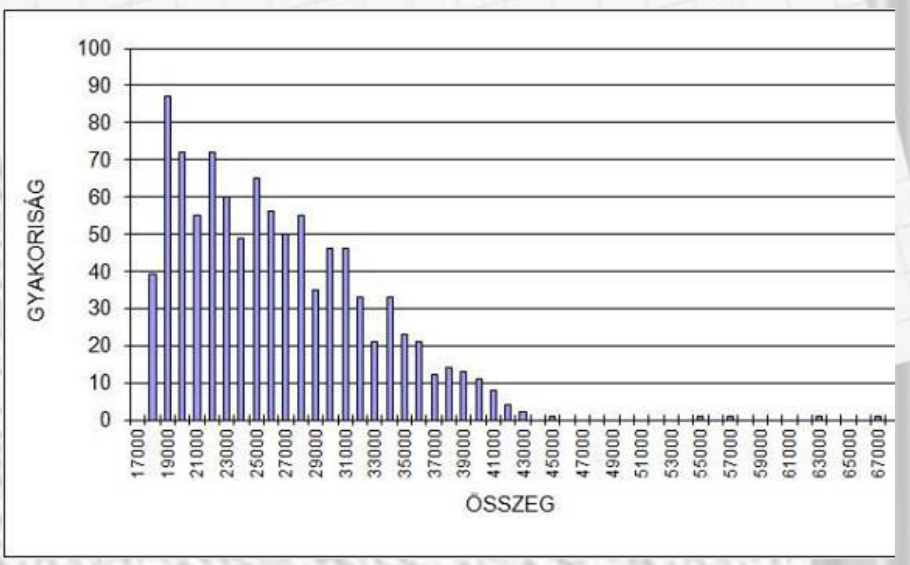

Pulit a Holdra!

Dr. Pacher Tibor előadása

A középiskolásoknak szóló „Atomoktól a csillagokig" sorozat legutóbbi előadásán a volt ELTE-s hallgató, Dr. Pacher Tibor számolt be a Puli Space Technologies eredményeiről. A magyar fejlesztőcsapat 2010-ben kezdett el dolgozni a Google Lunar X Prize versenyfelhívás teljesítésén.

Az előadáson nemcsak a GLXP pályázati felhívás részleteit ismerhettük meg, hanem a nagyszámban jelen levő, kíváncsi közönség a mérföldkövet jelentő spin-off termék működését is láthatta. Az előadássorozatnak helyt adó Eötvös terem lépcsőit hiba nélkül mászta meg a kézi vezérlésű, Puli nevű „Holdjárgány", amely sikeres küldetése esetén akár 20 millió dollár díjazást is hozhat a csapatnak.

A GLXP az amerikai X Prize alapítvány versenyfelhívása, amelynek célja, hogy a következő Holdra lépést elősegítse. A versenyben kizárólag olyan fejlesztőcsapatok vehetnek részt, amelyek projektjüket 90%-ban magánpénzből finanszírozzák. A magyar csapaton kívül a felhívásra másik 28 nemzet versenyzői jelentkeztek, amelyből végül 23 csapat folytatta a fejlesztéseket. Magyarországon a program finanszírozását céges és magánszponzorációból oldják meg, de a végső megmérettetéséig még további támogatókra van szükség. A fejlesztésekhez a legnagyobb szoftverfejlesztő cégek biztosítják a Puli számára a szükséges szoftvereket, így az önkéntesekből álló csapat gépész- és villamosmérnökei olyan gyakorlatot szereznek, amely későbbi munkavállalásukat is segíti. A *www.nyomdmegteis.hu* weblapnak köszönhetően magánszemélyként is támogatható a program: a Kis Lépés Klubon keresztüli felajánlásokkal, a Facebook rajongói oldal népszerűsítésével bárki a Puli szponzora lehet.

Nem véletlen, hogy Dr. Pacher Tibor belefogott ebbe az iparágmozgató és az emberiség gazdasági tevékenységét a Föld körüli térségből távolabbra mozdítani szándékozó program megvalósításába. Külföldön szerzett kvantumfizikus doktori címe után egy szoftverfejlesztő cég tanácsadója volt, a világ minden szegletét bejárta. Az évek alatt gyűjtött tapasztalata és tudása meggyőzte arról, hogy egy magyar projekt is tudja teljesíteni az űrmisszió követelményeit, azaz a megtervezett és felépített automata egység a landolást követően (legalább) 500 métert tud haladni a Hold felszínén, és úgynevezett „Mooncast" adást, azaz panorámaképet tud küldeni a látottakról (nagyjából 1 GB adat továbbításával). Persze minden versenyző csapat abban bízik, hogy az általa épített szerkezet a minimális követelményeket jóval meghaladó teljesítményre lesz képes.

A vaskos nyeremény ellenére a versenyzőket legfőképp a fejlesztéssel elérhető dicsőség, egy új gazdasági tevékenység kialakítása, az emberiség „több bolygós fajjá" avanzsálásának reménye motiválja. A verseny befejezésének határideje 2015 vége: eddig kell a robotoknak a Holdra jutniuk.

A magyar csapat a feladat teljesítésében sikeresen halad, hiszen már a marokkói sivatagban is tesztelték a Puli prototípusát, amelyet eközben Magyarországról irányítottak. Formai megjelenésében is egyedi az eszköz, hiszen a legtöbb gömbkerekű űrjárgánnyal szemben a Pulinak botkereke van. Ez egyszerűsíti a mechanikai felépítést, mert a kerekek kiszélesedő részei biztosítják a rugalmas közlekedést. A tervezésben külön figyelmet fordítottak arra, hogy a legegyszerűbb technológiákat alkalmazzák, hiszen minél kevesebb részből áll a szerkezet, annál kisebb az esélye a meghibásodásnak, és így a gép súlya is csökkenhet. Utóbbi a szállítás miatt érdekes: egy 10 kg-os szerkezet „repülőjegye" 12 millió dollárba kerül. A Puli jelenleg 10 kg-ot nyom. Súlyát főleg az alumínium váza, négy forgó lába, valamint a kamera, az akkumulátor és az energiáját biztosító gallium-arzenid napelemek adják. A kis tömeg ellenére űrképes szerkezet létrehozása a cél, amely túléli a Hold speciális körülményeit is: a következő prototípus a tervek szerint már ilyen lesz. A Holdon a hőmérséklet -180 és +140 Celsius fok között mozog, földi értelemben nincs légköre és a kőzetek mállása miatt a felszínt rendkívül finom holdpor borítja, ami a Puli mechanikai működését is befolyásolhatja és a napelemeket is leárnyékolhatja. Emellett a szállítórakéta startja és a leszállás során gyorsulásos terhelés is éri a gépet, a kozmikus sugárzás pedig az elektronikus rendszereket károsíthatja.

A lépcsőmászó bemutató után az előadó a közönség kérdéseire válaszolva egyebek között a szerkezet technikai részleteiről (pl. a kamerákról és a rádió-összeköttetésről), illetve a tervezett leszállóhelyekről és a Puli további holdbéli programjáról (egy fagyos holdi éjszaka esetleges túléléséről) is beszélt.

A négylábú gépezet véglegesítése még nem fejeződött be, így egy, az űrmisszióhoz kedvet érző, tudással vagy újító ötlettel rendelkező jelentkező akár a fejlesztőcsapat tagjává is válhat. Úgy gondolom, hogy az ELTE berkein belül is sokan támogatják majd ezt az innovatív négylábú programot, hogy még hasznosabbá, sokoldalúbbá váljon, és akár további kutatásokban is felhasználható legyen ez a magyar találmány.

Az Atomcsill sorozat következő előadása október 24-én 17 órakor lesz az északi tömb 0.83 termében. Kertész János fizikus, a BME Fizikai Intézetének igazgatója beszél a komplex társadalmi jelenségek statisztikus fizikájáról. A szervezők minden érdeklődőt szeretettel várnak. További részletek, valamint a korábbi előadások prezentációi és videói a *www.atomcsill.hu* weblapon találhatók.

Samu Krisztina

Urbanizáció

A városfejlődés szakaszai

Az elmúlt néhány évtizedben megtapasztalhattuk, hogy fővárosunk lakosságszáma évről évre csökkenő tendenciát mutat. Egy város fejlődése igen összetett folyamat eredménye. Vajon mi lehet a legfőbb oka a Budapesthez hasonló központi városok népességszám-ingadozásának?

A fejlett világban általános trenddé vált a vidékről a városokba való költözés. Ma a földi lakosság több mint fele városlakó. Ennek értéke azonban jelentős területi különbségeket mutat. Afrikában és Ázsiában a városi lakosság aránya 35-40% körüli, míg Európában és az amerikai kontinensen a 70%-ot is eléri. A legnagyobb népességtömörülés horizontálisan a tengerpartok 200 km-es körzetében, míg vertikálisan a 0–500 méterig terjedő tengerszint feletti magasságon figyelhető meg.

Az urbanizáció az urbs (latin: város) szóból származik. Kétféle jelentéssel bír: használjuk a városodás, illetve a városiasodás kifejezésére. Előbbi inkább mennyiségi változást jelent, azaz a városok és a városlakók számának növekedését. Ezzel ellentétben a városiasodás során nem beszélhetünk új városok keletkezéséről. Mindössze a városi életmód terjedéséről, a falvak és a városok közötti bizonyos szegmensű társadalmi különbségek csökkenéséről van szó. A modern urbanizáció tulajdonképpen az ipari forradalom idején végbement társadalmi-gazdasági fejlődés következménye, amelynek eredményeképpen népességrobbanás következett be. A lakosság előtt a jobb megélhetést szem előtt tartva két lehetőség kínálkozott: vagy a tengerentúlra, vagy a városba teszik át lakhelyüket.

Egy-egy város néhány évtized alatt nagyarányú fejlődésre képes. Érdekesség, hogy 1850-ben mindössze London és Párizs rendelkezett 1 millió fő feletti népességgel. A kétezres évek elejére már több mint 350 hozzájuk hasonló település található a Földön. Várhatóan ez a szám tovább növekszik, mivel a fejlődő világban jellemzően még nem zárult össze a „demográfiai olló", amely Európához hasonlóan elvezetne a népesség számának stagnálásához, mérsékelt növekedéséhez, esetleges csökkenéséhez.

Az urbanizációnak is vannak szakaszai. Az első szakasz az ipari forradalomhoz köthető, amely ún. városrobbanást hoz magával. Ilyenkor mind a munkahely, mind a lakóhely egy központban agglomerálódik.

Ugyanakkor az urbanizáció egy változó dinamikájú folyamat, amely során a városnövekedést néha felváltja a városszugorodás. Ez is jellemzi a szuburbanizációt, amely során a leromló belvárosi környezet, a gettósodó slumnegyedek a fiatal, tehetősebb korosztályokat rákésztetik az elköltözésre. A migráció iránya a várossal határos külső területekre mutat. Fontos, hogy adott legyen a megfelelő közlekedési hálózat (pl. gyorsforgalmi utak, elővárosi vasútvonalak). A kezdetekkor elsősorban lakóhelyként funkcionáló települések jelennek meg, mivel itt a munkahelyeket továbbra is a központi nagyváros biztosítja. A lakosság nappal alacsony létszámmal van jelen, ezért ezt a típust alvóvárosnak nevezzük. Előfordulnak bolygóvárosok is, amelyek bizonyos funkciók átvételével tehermentesítik a központi várost. Amikor a szolgáltatások is kitelepülnek, akkor már peremvárosokról, ún. edge citykről beszélhetünk.

A távmunka elterjedése magával hozhatja a dezurbanizációt. Utóbbi feltétel lehetőséget ad az agglomerációtól való eltávolodásra. Ennek előnye lehet az egészségesebb és kellemesebb környezet, a vidék adta nyugalom. Ugyanakkor nincs nagy jelentősége, mivel inkább a gazdagabb rétegek vesznek részt benne. A városfejlődés negyedik stádiumában megjelenik a reurbanizáció, amely során a városfejlesztés, a revitalizáció újra vonzóvá teszi a belső városrészeket, elsősorban a fiatal, munkaképes korosztálynak. Jellemző a régi gyártelepek felszámolása, amelyek helyére újépítésű lakóházak kerülnek (barnamezős beruházások).

A városrobbanást követő szub-, dez- és reurbanizáció folyamatai időben nehezen elkülöníthetőek, gyakran egymással párhuzamosan működnek. Éppen ezért fővárosunk esetében sem figyelhetjük meg elkülönülten az urbanizáció egyes szakaszait. A dualizmus korában indult városrobbanást követően folyamatos növekedéssel a '80-as évek elejére elérte fővárosunk legmagasabb lakosságszámát, több mint kétmillió fővel. Az ez utáni mintegy harminc év fokozatos népességcsökkenést eredményezett, egészen a 2007-es mélypontig. Azóta valamelyest növekedett a népességszám, elsősorban a vidékről vissza-, illetve a külföldről betelepülőknek köszönhetően.

Összességében a városfejlődésnek számtalan negatív és pozitív következménye lehet. Korántsem mindegy, hogy a városi vagy a rurális területek oldaláról vizsgáljuk a helyzetet. Egy jó fekvésű peremtelepülés kellemes környezetet biztosíthat az ott lakóknak, ugyanakkor a nagyszámban megjelenő ingázók a városi lakosságnak okozhat kellemetlenséget.

Uhljár Péter
ttt@nyuz.elte.hu

„Elveszem az uzsonnádat!”

Bullying és cyberbullying, 1. rész

Az iskolai erőszak nem modernkori találmány, évszázados „hagyománya” van a gyermekek sérelmére elkövetett agressziónak. Szerencsére a modern társadalmi felfogás szinte teljesen kirekesztette a tanári bántalmazást, ám ezzel egy időben még súlyosabb probléma ütötte fel a fejét: az azonos korú gyermekek közötti erőszak.

Az iskolai zaklatás fogalma

Az iskolai zaklatás, azaz a bullying sokáig tabunak számított, csak az 1970-es évek óta foglalkoznak komolyabban a témával. Elsőként a svéd agressziókutató, Dan Olweus figyelt fel az azonos korú gyermekek közötti, jobbára egyoldalú erőszakra. Évtizedes kutatásai nyomán iskolai zaklatásnak azokat az egy áldozat ellen irányuló, hosszabb ideig tartó erőszakos eseteket tekintjük, amelyeknél a zaklató célja a testi-lelki fájdalom okozása, az áldozatnak pedig nincs lehetősége a védekezésre. Nem tekintendő tehát iskolai zaklatásnak az egyformán erős gyerekek közötti verekedés, versengés, holott az is nagyon súlyos következményekkel járhat. Fontos szempont továbbá, hogy a zaklatásnak nincs különösebb kiváltó oka, az áldozatokat sebezhetőségük, külsejük, viselkedésük miatt pécézik ki erre a szerepre.

Az iskolai agressziónak két alapvető típusát különböztetjük meg, a direkt és az indirekt zaklatást. Direkt zaklatásról akkor beszélünk, ha az közvetlenül az áldozat személyére irányul, azaz fizikailag bántalmazzák (például megütik, lökdösik, leköpik, de az is ide sorolandó, amikor elveszik az uzsonnáját vagy szétdobálják a holmiját) vagy verbálisan támadják (például csúfolják, kinevetik, megfenyegetik). Az indirekt zaklatás azt jelenti, hogy az áldozat és az elkövető között nincs közvetlen interakció, ilyen esetek például a kiközösítés, a pletykaterjesztés vagy a manapság egyre aggasztóbb méreteket öltő internetes zaklatás, azaz a cyberbullying.

Az iskolai zaklatások szereplői

Korábban maga Olweus is úgy vélte, hogy az áldozatok saját maguk tehetnek a zaklatásról, mert nem képesek megvédeni magukat. Mára természetesen sokat árnyalódott a kép, de a kutatók ma is egyetértenek abban, hogy léteznek „tipikus áldozatok”, azaz olyan személyek, akik alacsony önértékelésük, félénkségük miatt nagyobb valószínűséggel lesznek zaklatások elszenvedői. Gyakran valamilyen külső személyiségjegyük (például túlsúly, fizikai gyengeség, testi fogyatékosság, beszédhiba) vagy szociális státuszuk (népszerűtlen, nincsenek barátai) miatt szemelik ki őket. Fontos azonban megjegyezni, hogy ha egy zaklató komoly hatalommal rendelkezik a közösség felett, akkor teljesen átlagos, jó státuszú diákokból is könnyen válhat áldozat.

A zaklatók a közhiedelemmel ellentétben nem kiközösített, erőszakos és antiszociális, hanem az esetek nagy részében kifejezetten népszerű, értelmes, magas szociális intelligenciájú diákok. Az empátia azonban szinte teljesen hiányzik belőlük, és nem pusztán vágynak a hatalomra, hanem mindent el is követnek érte. A zaklatás számukra kettős célt szolgál, egyrészt örömnek élik meg az áldozat kiszolgáltatottságát, másrészt a közösség felé demonstrálják, hogy itt övék a hatalom.

Az iskolai zaklatásnak fontos szereplői a közösség többi tagja, akik lehetnek támogatók, szemlélők és védelmezők. A támogatók a zaklató pártján állnak, általában hozzá hasonló beállítottságúak, de gyakran megesik, hogy stabil önértékelés hiányában a „függetlenek” inkább csatlakoznak a zaklatóhoz, csak ne váljon belőlük is áldozat. A szemlélők közömbösség vagy félelem miatt nem foglalnak állást, nem folynak bele az eseményekbe, ezzel azonban ők maguk is az erőszak támogatóivá válnak. A védelmezők elítélik a zaklatást és a félelem sem tartja vissza őket a segítségnyújtástól, ám ezért gyakran belőlük is áldozat lehet.

Azt, hogy világszerte mennyire elterjedt problémáról van szó, jól jelzi, hogy a WHO felmérése szerint Litvániában az iskolások közel felét, Belgium vallon területein több mint 40%-át legalább néhány havonta egyszer terrorizálják diáktársai. Magyarországon sem sokkal jobb a helyzet, nagyjából minden hatodik diákot hetente többször is bántalmaznak valamilyen módon. A növekedés ráadásul a cyberbullying révén megállíthatatlan, egy 2011-es amerikai felmérés szerint a közösségimédia-használó diákok 88%-a találkozott már valamilyen formában internetes gyalázkodással, főleg passzív szemlélőként, de 19%-uk elkövetőként, 15%-uk áldozatként vett részt online zaklatásban.

A cyberbullying

A cyberbullying tizenöt évvel ezelőtt még ismeretlen erőszaktípus volt, ám mára rendkívül elterjedtté vált. Alapvetően olyan zaklatási formákat jelent, amelyeket szándékosan és rendszeresen követnek el és az áldozatokat elektronikus kommunikációs eszköz segítségével érik el. Rendkívül változatos formában jelenhet meg, például fenyegető e-mailek, közösségi oldalakon terjesztett pletyka, regisztrált profil feltörése révén.

Az elektronikus terror érzelmileg sokkal megterhelőbb a hagyományosnál, mert szinte lehetetlen elmenekülni előle. Míg az iskolai erőszak az intézmény falai közé, esetleg a diákok utcai találkozóhelyeire szorítkozik, a cyberbullying ellen otthon sincs menekvés, sőt ott ér utol igazán. Anonimitása miatt ráadásul gyakran azok is csatlakoznak, akik a való életben visszahúzódóbbak és az iskolában nem bonyolódnának ilyen konfliktusokba; az áldozatok nem egyszer elkövetőkké válnak az interneten. Az online világ nyilvánossága és a támadások szervezettsége miatt az áldozatok még inkább kitaszítottnak érzik magukat, ezért, bár konkrét kutatási eredmények egyelőre nincsenek, a cyberbullying sokkal veszélyesebbnek tűnik a hagyományos iskolai erőszaknál.

Kétrészes sorozatunk következő részében, a 47. félévfolyam 8. számában az iskolai zaklatás következményeiről, a cyberbullying miatt elkövetett öngyilkosságokról és mindezek megelőzéséről írok.

Gansperger Gábor

Házi kedvencek robotbőrben

„Harcra fel, győzni kell!”

Így szól Godefory de Montmirail lovag csatakiáltása a *Jöttünk, láttunk, visszamennénk* című filmből, aki a középkorból cseppent a jövő furcsaságai közé. A múlt délceg lovagjait azonban a legújabb kreálmányok láttán hamarosan valami sokkal kevésbé élő fogja felváltani. Csatakiáltásra még nem képesek, de tehercipelésre katonai terepen igen: eljött a harcászati robotállatok ideje.

Háborús övezet

Fajunk precízen differenciált idegrendszere lehetővé tette az emberi agresszió, önzőség és mérhetetlen irigység létrejöttét, amelyeknek köszönhetően az egymással való versengés és a másik túlszárnyalása iránti vágy kisebb vagy nagyobb formában jelen van. Utóbbinak köszönhetően háborúk mindig is voltak és sajnos vélhetőleg lesznek is. Habár a mai társadalomban sokkal inkább igyekszünk jóra használni agyunkat, mint a rossz tulajdonságok rabjává esni; mégis van, akinek érdeke vagy ösztöne a másikkal ilyen szinten történő rivalizálás, s a sikerség céljából ügyesebbnél ügyesebb fegyvereken és eszközökön ötletel.

Napjaink háborúi főleg az ázsiai és afrikai kontinensen zajlanak, amelyet a jelenleg békésnek bizonyuló Európából kevésbé észlelünk. A hamburgi egyetem tavaly decemberben készített felmérései szerint 2012-ben összesen 34 fegyveres összecsapás zajlott. Az összeütközések legnagyobb hányadát jelenleg a polgárháborúk teszik ki, amelyek belpolitikai konfliktusok rendezésére irányulnak. Korunk legnagyobb háborúi közé sorolhatjuk a 2001 óta húzódó afganisztáni összecsapást, amelyben több mint 40 ország csapatai vettek és vesznek részt. Közülük az USA sem maradhatott ki, ahová az új gépies jövevények köthetők.

Ugatás helyett gépzaj

Az ilyen jellegű eszközök legújabb darabjait a robotkészítők teremtették meg; hiszen mi más is lenne kézenfekvőbb a XXI. század emberének ilyen technológiai fejlettség mellett, mint hogy sikeres nagytestű ragadozó élőlények mesterségesen működő hasonmásait készítsék el.

Sok kutatási eredményhez hasonlóan ennek eredete is az Amerikai Egyesült Államokra tehető, pontosabban a Boston Dynamics nevű céghez fűződik. A fejlesztéseket és a robotok megalkotását 2008-ban kezdték el.

A cég első hadászati célból készült gyártmánya egy kutyaszerű gép volt, amely a BigDog nevet kapta. Kistestvérének, a szintén biomechanikus kutyarobotnak a modelljéből nőtte ki magát. Ezt a leginkább fejetlen kölyökkutyára emlékeztető alkotást LittleDognak hívják és a Dél-Kaliforniai Egyetem (USC) mérnökei fejlesztették. További információk és videók a *http://www-clmc.usc.edu* oldalon tekinthetők meg erről.

BigDogot katonai teherszállítónak tervezték az USA hadseregének megbízásából, tehát nem barátságos célból lett állat képére készített robot, sokkal inkább a hatékonyság miatt másolták

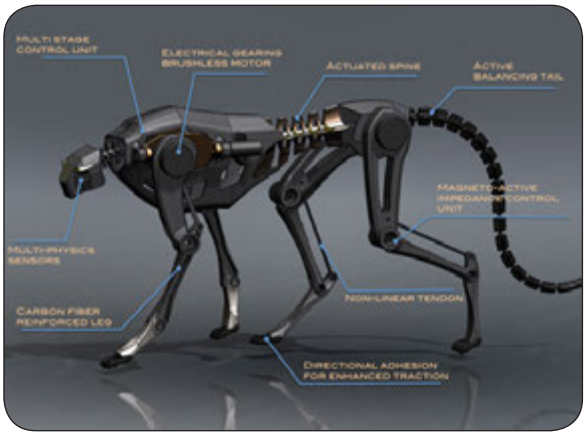

egy ragadozó testalkatát. 2010-ben terepen is tesztelték, ahol sebessége a 8 km/h-t érte el; nem botlott el, mert mozdulatait korrigálni képes; oldalról pedig feldönthetetlennek bizonyult. A neve alapján rögtön kutyára asszociálna az ember, azonban ez megtévesztő, mivel a jószág inkább egy kecsesebb birodalmi lépegetőre – vagy ha már állatokról mintázták, egy bikára – hasonlít. Hangja kifejezetten fülsértő, tekintve hogy a hangos motor leginkább egy traktor hangjával vetekszik, így aligha lenne észrevétlen támadó. Ahogy a mondás tartja, „amelyik kutya ugat, az nem harap”, és szerencsénkre eddig még nem is szerelték fel fegyverrel a gépkutyát.

Sokáig nagy szenzáció volt BigDog, hiszen ő állt az élen a négylábú robotok fejlettségét tekintve. Nemrégiben azonban a bostoni cég – az előzőekhez hasonlóan ismét – megbízást kapott a DARPA-tól (Defense Advanced Research Projects Agency; Fejlett Védelmi Kutatási Projektek Ügynöksége) két új robot tervezése és kivitelezése kapcsán.

Érzéketlenedő jövő

Az egyik projekt szintén egy állati robotról szól, ezúttal nagymacskáról, amelyet a Cheetah fantázianévvel illettek. Nem véletlenül tervezték egy gepárd formájára; még gyorsabb és ügyesebb négylábú gép volt a cél, amely megközelítőleg eléri az adott nagymacska futási iramát. Végsebessége végül a 45 km/h-t érte el. Az elvakultan dolgozó szakemberek azóta terepre szánt macskahasonmással is előhozakodtak, amely pedig 26 km/h-val képes süvíteni. Összevetve ezt kutya elődjével, egy jóval tempósabb robottal állunk szemben.

A másik kezdeményezés egy humanoid gépről szól, amelynek alapmintáját a majom képezi. Szintén négy végtagú, az előzőekkel szemben viszont felegyenesedett. Az első ilyen elképzelésre teremtett gépük az Atlas nevet viseli, amely kivitelezése a Boston Dynamics előző termékén, a kétlábú Petmanen alapszik. Azóta több fejlesztésen esett át a program; a ma aktuális robot saját hőmérsékletét változtató, verejtékező csoda. Legalább is egyesek – közöttük például a Pentagon – szerint, mivel hatalmas pénzekkel támogatják a rohamosan fejlődő kutatásokat és nem rejtett céljuk egy droidhadsereg létrehozása.

Remélhetőleg az emberséget mégsem teszik félre gyakorlati alkalmazásuk megkezdésekor, mivel a katonaság mellett segítségüket élvezhetnénk a katasztrófa-elhárításban vagy tűzoltók munkájában. Elgondolkodtató, hogy világunkban már itt tart a technikai fejlődés, s az szintén, hogy hová juthat még el embertársaink által. Talán unokáink legjobb barátja már egy robot lesz?!

Solymosi Emőke

Gomb Kávézó

Gomb, gomb és gomb

Mindig keresek olyan helyeket, amelyek elég közel vannak az egyetemhez, és így egy lyukasórában is át lehet ugrani egy kávéra. Ilyen kikapcsolódásra, felfrissülésre nyújt lehetőséget a IX. kerületben, a Ferenc téren található Gomb Kávézó.

Szép indián nyári napon látogattuk meg a helyet, ezért elsőre nagyon nehezen tudtuk eldönteni, hogy a kinti színesre festett asztalhoz üljünk le vagy valahová bent. Végül inkább beültünk, a figyelmes kiszolgáló lány észrevette hezitálásunkat, ezért villámgyorsan lepakolta nekünk az ablak melletti asztalról az ott levő gombkészletet, amivel épp dolgozott – így kínálva nekünk egy kiváló kompromisszumot –, de előtte kaptunk egy-egy „mesegombot". Ezek kis házikó alakúak és elvileg Jancsi és Juliska szerepel rajta.

Ezután kértünk egy tejeskávét és egy habos kakaót, ami mellé muszáj volt megkóstolnunk az ajánlott fahéjas-szilvás pitét. Az italokhoz járt egy kis keksz és egy mókás kiskanál, amit könnyen az egyébként természetesen gomb mintás bögre szélére lehet helyezni. Persze olyan volt minden, mint amire számítottunk szép és finom.

Egyébként a szokásos kávé, tea, kakaó, cappuccino, melange kínálaton kívül ihatunk szörpöket vagy kérhetünk frissen facsart gyümölcslevet, amelynek összetevőit mi választhatjuk ki például alma, répa, narancs közül. Ha éhesek vagyunk, található itt görög joghurt gyümölcsös müzlivel, a már említett házi piték (nem csak szilvás változatban), csokis csavar, teljes kiőrlésű és sajtos croissant, baguette. Kérhetünk szendvicset is két méretben: kicsit vagy nagyot. Ezekbe szintén mi válogathatjuk az összetevőket (padlizsánkrém, hummusz, őstermelői sajtok, tonhalkrém, pesto – szóval véletlenül sem valami egyszerű, hagyományosra kell gondolni) de kérhetjük ezeket salátával tálként, ha még éhesebbek vagyunk. Kipróbálhatjuk a Gomb Tálat is, amely sajt- és kolbásztál egyesüléséből jött létre.

Az árak sem vészesek, a kávék 400 Ft körül mozognak, a legdrágább étel pedig nagyjából 1400 Ft volt.

Maga a hely igazán különös hangulatú, kicsit olyan, mintha nyitottam volna egy kávézót hat-nyolc évesen. Ebben a korban volt ugyanis szokásom, hogy Nagymama gombos dobozával játszottam és azokat mindenhová felvarrtuk. Itt nem található egy gombmentes négyzetdeciméter sem. Ebbe beleértendő a mosdó is, amit kár kihagyni, ha már egyszer erre jár valaki. Egyébként sok gyerek- és társasjáték vár arra a polcokon és kosarakban a földön, hogy valakit szórakoztassanak. Könyveket is olvashatunk, ki is kölcsönözhetjük őket. Még egy furcsaság, hogy az egyik falon van egy vezetékes telefon, fölé írva a száma, ezt is bárkinek szabad használni.

Ettől a zavaros, ám mégis harmonikus berendezéstől érzem magamat itt otthon, és ha szükségem lesz egy kis pihenésre, biztosan visszalátogatok még.

Vörös Évi
helyvektor@nyuz.elte.hu

Az Alapítvány I-III.

A társadalmi tudományokkal óvatosan kell bánni. Bár úgy tűnik, hogy könnyedén lehet tanulmányozni népcsoportokat, nemzeteket, esetleges viselkedésüket egy-egy adott probléma esetén, mégsem árt az óvatosság, ha nagyobb léptékben számolunk. A probléma ott kezdődik, ha az emberi társadalmat, mint nagy egészt, egy egységes „élőlényt" kezelünk, és úgy próbálunk velük számolni, mintha nem lennének köztük egyének, kiválóságok, deviáns egyedek, csakis a szürke tömeg. Isaac Asimov mesterműve éppen erre a téves felfogásra világít rá – többek között.

A történet szerint valamikor a nagyon távoli jövőben az emberiség már bolygók millióira rátette kezét és terjeszkedése, fejlődése virágkorát éri. Másként vélekedik erről Hari Sheldon, a pszichohistória nevű tudomány megalkotója, akinek a számításai azt mutatták ki, hogy a Galaktikus Birodalom az összeomlás szélén áll, és ha nem tesznek valamit sürgősen, akkor tízezer évnyi káosz vár az emberiségre. Egy grandiózus tervvel áll elő, amely két Alapítvány létrehozását sietteti: egyet a galaxis magjában, ahol a fizikai erőnek és egy másikat „csillagvégen", ahol az elme tudományának szentelnék a figyelmet.

Az első könyvben az Alapítvány első hatvan éve kerül bemutatásra: megtudhatjuk hogyan hárítja el a kezdeti problémákat, hogyan teszi meg legelső lépéseit annak érdekében, hogy szinte vallási fanatikussággal imádják vagy épp ismeretlenül is féljék az Alapítvány erejét. Hari Sheldon hologramokon jelenik meg, halhatatlan szelleme terelgeti tervezett útján az Alapítvány népét. A folytatásban kiderül, hogy a dolgok évszázadokig remekül is mennek, ám ekkor feltűnik a színen a változó, az ismeretlen (jelen esetben „Öszvér" névre hallgató) tényező, aki feje tetejére állítja a pszicho-história atyjának magnum opusát. Azonban ez még csak a kezdet – vajon mi lehet a helyzet a Második Alapítvánnyal? Tényleg létezik? Merre kellene keresni?

Asimov sosem volt a kifejezetten nagy, grandiózus csatajelenetek híve. Nála az akció a párbeszédekben van és azokról el is mondható, hogy bizony elemi erejűek. Nem annyira a karakterek, mint inkább az egymással történő interakcióik az igazán emlékezetesek.

Asimov egy állítása szerint *Az Alapítvány trilógia* olyannyira sikeres volt, hogy az élete során megírt több mint ötszáz könyv együttes bevétele meg sem közelítette azt, amit e három regényével keresett. Nemhiába tartják az egyik legfontosabb sci-fi műnek a trilógiát – igazi, vérbeli klasszikus. Alapozás minden máshoz, mint az nevében is benne van.

Michael Kay
kritika@nyuz.elte.hu

Kézművesek a középpontban

Simon–Júda napi vásár Párkányban

Egy régi barátom rengeteget mesélt már nekem az Esztergom mellett, a határ túloldalán található kisváros, Párkány kocsmáiról. Hétvégén nekem is volt szerencsém átlépni a határt, és megtekinteni a hely nevezetességeit. De most nem erről lesz szó.

A címben említett rendezvény 2013. október 10–13. között került megrendezésre. A párkányi vásár a Dunamente (Podunajsko) új történelmének legnagyobb vására. A hagyománynak számító rendezvényen (idén rendezték meg 467. alkalommal) kereskedők, szórakoztatók és a Duna mindkét partjáról érkező látogatók vesznek részt.

A vásár történelme régre, a törökuralom időszakához vezet vissza, de csak 1724-ben adta a városnak habsburgi III. Károly a négy vásárhoz való jogot, amelyek közül a mai napig ez az őszi időpont, a Simon–Júda nap közelében lévő maradt fent. A szórakozásról a különféle kulturális rendezvények, a komédiások, lövöldék, körhinták gondoskodnak, s ezek látogatók, vásárlók és kíváncsiskodók sokaságát vonzza ide.

Párkány főutcája – ameddig a szem ellát és még azon túl is – minden évben megtelik standokkal, ahol kézművesek, ruhaárusok, édességárusok, méz, mézbor, házilekvár árusok, könyvárusok kínálják portékáikat. A vásárban szinte minden megtalálható. Senki nem szokott vásárfia nélkül hazatérni! Szól a zene, szállnak a lufik, vidám a hangulat és hát persze finom vásári ételekből sincs hiány! Hatalmas üstökben sütnek-főznek, mindenféle finomságot ehetünk, meleg mézbort, kiváló söröket kóstolhatunk.

A standok között végigsétálva hatalmas választékkal találkozhatunk. Sokféle édesség, mézeskalács-szívek és egyéb nassolnivalók (tegye fel a kezét, aki evett már olajban kisütött, milliméter vastag, spirálosan felvágott krumplit hurkapálcára fűzve) várnak bennünket a hatalmas kolbász-, sonka- és sajthegyek között.

Ma már persze a felhajtást kihasználva a kézművesek mellett felütötték a fejüket az egyszerű játékárusok, illetve a tv-shophoz hasonló „ezt vedd meg, és öt másodperc alatt meghámozol, feldarabolsz és megfőzöl egy adag krumplit" standok is.

Az árakat nem nevezhetjük igazán pénztárcabarátnak, de ezt már megszokhattuk az ilyen jellegű rendezvényeken. A fentebb említett hurkapálcikára fűzött chips például 1,50 euró volt, ami egyetlen krumpliért – valljuk be – nem túl kedvező ár. Ugyanennyiért kaphattuk meg az itthon is kapható gumicukorcsíkok nagytestvéreit, melyek valami csodaszer hatására fél méter fölé nőttek .

Bevallom, nekem leginkább a helyszínen festékszóróval alkotó művészek tetszettek. Biztosan sokan láttak már ilyet, aki nem, annak segítek picit. A különböző színű spray-k mellett újságpapírt, illetve különböző méretű, kör alakú fedőket és keményebb lapokat használnak (utóbbiakkal óvják meg a festéktől a kép már elkészült részeit, előbbiekkel pedig belenyúlnak a felvitt festékrétegbe, különleges formákat és mintázatot hozva létre ezzel). A képek pár perc alatt elkészülnek, témájuk általában futurisztikus egy bolygóval vagy holddal a háttérben. Akit érdekel a dolog, interneten rengeteg videót lehet találni egy-egy ilyen alkotás elkészütéről.

Végezetül szeretném elmondani, hogy a táj is csodálatos, hosszú perceket lehet ücsörögni a Duna partján gyönyörködve az Esztergomi bazilika nyújtotta látványban, amely Magyarország legmagasabb épülete (a tévétornyokat és a Paksi atomerőművet leszámítva). Ha valakinek felkeltettem az érdeklődését, jövőre bátran látogasson ki a vásárra, maradandó élményt jelenthet!

Saáry Ákos
coolter@nyuz.elte.hu

n+1

Egyszer egy BME-s ismerősöm azt mondta, ha n ember felfér a négyeshatosra, akkor biztos, hogy n+1 is fel tudja szuszakolni magát. Az elmélet felkeltette az érdeklődésemet, és elgondolkodtam, hogy vajon az élet többi területén is hasznosítható-e?

Nyilvánvaló, hogy vannak dolgok, amikből az a bizonyos plusz egy már túlzás. Még egy tányér a kedvenc ételedből, egy pohár a kedvenc italodból, és a baj be is következik. Túlzásba viszed, és talán örökre elveszi a kedved attól, amit addig a legjobban szerettél.

Valójában nem is azt tartom a legérdekesebbnek, amitől csömört kaphat az ember; sokkal jobban izgat, hogy mi lehet az, amiből végtelen lehetőséged van? Hányszor bánthatod meg a szeretteidet, mielőtt eljátszanád az utolsó esélyed? A testvéred mindig a testvéred marad, bármit is teszel ellene.

Talán vegyünk egy közelebbi példát. Mind tudjuk, mi a következménye annak, ha harmadszorra sem sikerül teljesítenünk egy adott tárgyat. Habár év közben gyakran gondolhatjuk úgy, hogy majd mindent be lehet pótolni a vizsgaidőszakban, be kell látnunk, hogy ez nem több önámításnál. Szóval szedjétek össze magatokat, gyúrjatok rá a ZH időszakra, mert előbb vagy utóbb, de el fog jönni az a bizonyos utolsó, és akkor már túl késő lesz, hogy újrakezdjétek. Felvételizni persze minden évben lehet, de nem túlzás ez? Makacsul ragaszkodunk döntésekhez, újabb és újabb körökbe hajszoljuk magunkat; de mi van akkor, ha a semmiért? Az élet nem fog leállni, mindig lesz valamilyen plusz egy, még akkor is, ha nem olyan, mint amilyenre vágytál. Minden a saját kezünkben összpontosul. Ha igazán akarod, akkor vegyél egy nagy levegőt, és nyomd fel magad arra a zsúfolt villamosra, hogy te magad válhass azzá az eggyé.

cili
negyeshatos@nyuz.elte.hu

ÍRJ TE IS 4-6-OST!

Ha van egy izgalmas történeted, és nem is feltétlen a villamosn történt, írd meg nekünk, és a legjobbakat leközöljük! A cikk ne legyen hosszabb 1800 karakternél, a tárgybe pedig írd be, hogy 4-6-os, a levelet küld a: negyeshatos@nyuz.elte.hu.

Logikázás

Sziasztok! Nagy örömmel tapasztaltam, hogy rengetegen fejtettétek meg a két héttel ezelőtti szórejtvényünket, közülük csokit nyert Cserép Barbara, Szilágyi Marci és Homor Noémi. Ezen számunkban pedig egy logikai feladványt kaptok, ahol a mellékelt meghatározás alapján kell összetársítanotok az adatokat. A táblázatban jegyezhetitek az egyezéseket (o) és az össze nem tartozásokat (×), így kizárásos vagy direkt alapon a végére az összes adatról kitalálhatjátok, melyik kire vonatkozik. Megfejtésként a történetben szereplő Attilához tartozó tulajdonságokat küldjétek el a lenti címre. Kellemes rejtvényfejtést!

subCsibe
rejtveny@nyuz.elte.hu

Richárd IT fejlesztőként dolgozik a Gadgetworks nevű cégnél és múlt pénteken azt vette észre, hogy néhány gép frissítésre szorul. Minden felhasználóval megbeszélte, hogy ezen a héten frissíti a gépüket. Az operációs rendszer megújulása óta ritkán olyan egyszerű a kezelésük, mint ahogy a programozók várták, így Richárd minden gépre egy külön napot áldozott, hogy kijavítsa a hiányosságokat. Találjátok ki a felhasználók teljes nevét, hogy milyen poszton dolgoznak, milyen operációs rendszert használtak (Apple vagy Windows) és hogy Richárd a hét melyik napján foglalkozott az egyes gépeikkel!

A Windows felhasználók a következők voltak: a pénzügyes, Ábrahám úr és Attila.

Az a gép, amelyet szerdán csinált, Apple felhasználóé volt.

József családneve nem Csanádi, viszont ügyfélszolgálaton dolgozik. Gerencsér úr nem gyárban dolgozik.

Horváth úr Apple számítógépe azelőtti nap lett javítva, ahogy Erik Windows-os gépe és egyben két nappal a piackutató gépe után, amely nem Attiláé volt.

Csanádi úr, akinek keresztneve nem Erik, nem mérnök.

Miklós számítógépét kedden szerelték, ellenben nem piackutatóként dolgozik. A mérnök gépét pénteken csinálták, amelynek nem Berecz Gábor a tulajdonosa.

	Ábrahám	Berecz	Csanádi	Gerencsér	Horváth	ügyfélszolgálatos	mérnök	pénzügyes	gyári munkás	piackutató	Apple	Apple	Windows	Windows	Windows	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Erik																				
Gábor																				
Attila																				
József																				
Miklós																				
Hétfő																				
Kedd																				
Szerda																				
Csütörtök																				
Péntek																				
Apple																				
Apple																				
Windows																				
Windows																				
Windows																				
ügyfélszolgálatos																				
mérnök																				
pénzügyes																				
gyári munkás																				
piackutató																				

Keresztnév	*Családnév*	*Munkaterület*	*Operációs rendszer*	*Javítási nap*
Erik				
Gábor				
Attila				
József				
Miklós				

Időről időre

Richard Curtis új romantikus vígjátéka, az *Időről időre* a 61. San Sebastiani Nemzetközi Filmfesztiválon Európa Filmdíjat kapott. Legismertebb művei közé tartozik a *Sztárom a párom* vagy az *Igazából szerelem*. Curtis munkássága összegzésének tartja új filmjét, amelyben a szerelem ismét méltó szerepet kapott.

Az *About time*-ról az előzetes megnézése után az embernek olyan gondolata támad, hogy „Na, már megint egy unalmas időutazgatós film". Jelen mű azonban nem tér ki az időutazással járó morális és fizikai problémák mikéntjére, mint sok társa. A filmben ugyanis vannak bizonyos szabályok, amiket be kell tartani az időutazással kapcsolatban. Az egyik, hogy csak olyan eseményhez utazhatnak, amit már megéltek. A másik szabály pedig az, hogy ha egyszerre történik két fontos dolog az időutazó életében, akkor csak az egyiken tud változtatni.

Az *Időről időre* főszereplője egy vörös hajú, nem túl helyes srác, Tim, akinek, mint ahogy az lenni szokott, nem nagyon megy a csajozás. Ám egy nap, az apja elárulja neki, hogy mint a család férfi tagjai, így ő is képes az időben utazni. Eme képességet Tim végre arra használhatja, hogy becsajozzon, a múltban történt hibáit kijavítsa. Az elején, ebben is igen bénácska, ahogy az élet többi területén is, de hát, ahogy a mondás is tartja „Gyakorlat teszi a mestert", így előbb-utóbb belejön ebbe is, és egyre magabiztosabbá kezd válni. Azonban hamar rá kell jönnie, hogy ez a képesség magában nem elegendő ahhoz, hogy levegye a lábukról a lányokat.

Ekkor lép a filmbe a női főszereplő, Mary. Kapcsolatuk azonban nem túl egyszerű, mert az időutazásnak köszönhetően, hol találkoznak, hol nem. Sok küzdelem és bonyodalom árán, Timnek sikerül elérnie, hogy Mary belészeressen. Ezek után nincs mit tennie, mint hogy minden fontos alkalomból kihozza a maximumot képessége segítségével, viszont azt is tapasztalnia kell, hogy nem mentheti meg magát minden nehézség alól. Vannak dolgok, amikkel minden családnak meg kell küzdenie, és ezektől még a szuperképességek se mentenek meg.

Bori
mozizona@nyuz.elte.hu

ABOUT TIME (angol vígjáték, dráma 2013, 123 perc).
Rendezte: Richard Curtis.
Szereplők: Rachel McAdams (Mary), Domhnall Gleeson (Tim), Margot Robbie (Charlotte), Vanessa Kirby (Joanna), Bill Nighy (Dad), Tom Hollander (Harry), Lindsay Duncan (Mum).
Pontszám: 7,6/10.

ÚJ KÉSZÜLÉK, MÉG TÖBB ÉLMÉNY!

A TELEKOMMAL ŐSSZEL SINCS MEGÁLLÁS

4G MOBILINTERNET

SAMSUNG GALAXY TAB3 8.0 LTE

TÁBLAGÉP

9900 Ft

KEZDŐRÉSZLET

+ 24 x havi 3890 Ft kamatmentes részlet (teljes ár: 103 260 Ft)

Arany és platina szintű havidíjas ügyfelek részére, új vagy lejárt hűségidejű előfizetéssel, a Net&Roll S mobilinternet-csomagra vállalt 2 év hűségidővel. Mobil előleg befizetése szükséges.

T

EGYÜTT. VELED

A készülékajánlat 2013. szeptember 2-ától visszavonásig vagy a készlet erejéig érvényes, és egy előfizetéshez egyszer vehető igénybe. A készülék elérhetősége üzletenként eltérő lehet. A Telekom Kapcsolat Programra vonatkozóan a programszabályzatban leírtak a meghatározóak. A mindenkori 4G/LTE lefedettséggel kapcsolatos információ a www.telekom.hu/4G oldalon érhető el. További feltételek: üzleteink, www.telekom.hu, 1430.

Bárczi-Tétéká

GÓLYABÁL

2013. november 15.

elte TTKHÖK

eltettk hallgatói alapítvány